

ELF

ELF, první a jediný občasník o FARMEKU

TRADIČNÍ VÁNOČNÍ SPECIÁL

Redakční rada

Šéfredaktorka: Veronika Kopecká

Zástupkyně: Mirka Jonáková

Redaktoři: Aneta Šťávoval

Jitka Vomlelová

Martin Hříbek

Kateřina Poláková

Táňa Velíšková

Kateřina Divišová

Ladislav Bláha

Zuzana Dvořáková

Michaela Marková

Štěpán Čermák

Josef Havel

Za možnost vydání našeho dalšího čísla časopisu ELF děkujeme

Ing. Miroslavu Klofáčovi, zřizovateli školy, který celou akci podporuje.

OBSAH

1. Školní aktuality	1
2. Rozhovory s "prváky"	3
(Veronika Kopecká)	
3. Vánoce v Evropě	4
4. Aloe vera	6
(Miroslava Jonáková)	
5. Podivné zvíře - Želvuška	8
(Zuzana Dvořáková)	
6. Pranostiky	10
(Jitka Vomlelová)	
7. Adopce na dálku	11
(Veronika Kopecká, Štěpán Čermák)	
8. Vtipy	13
(Kateřina Poláková)	
9. Vánoční křížovka	14
(Ladislav Bláha)	
10.a ještě sladká tečka	16
(Kateřina Divišová)	

1. Školní aktuality

Akce za školní rok 2010/2011:

- EKOLOGICKÁ OLYMPIÁDA – Kaliště u Humpolce - (3. a 4. místo)
Mgr. Věra Vrzáková
- BIOLOGICKÁ OLYMPIÁDA – Havlíčkův Brod - (Zuzana Dvořáková, 8. místo)
Ing. Dagmar Klofáčová
- EKOLOGICKÝ DEN – PROJEKT „VELCÍ MALÝM“ - (3.ročník)
MŠ Sluníčko, Jihlava a ZŠ Otakara Březiny, Jihlava)
Ing. Dagmar Klofáčová, Ing. Kateřina Štouračová
- FOTOGRAFICKÁ SOUTĚŽ „PODIVNÉ VĚCI V PŘÍRODĚ ANEB ČEHO BYSTE SI NEVŠIMLI“ s následnou výstavou – Ing. Kateřina Štouračová
- MONITORING HLUKU NA DANÝCH JIHLAVSKÝCH LOKALITÁCH –
Magistrát Jihlava – Ing. Kateřina Štouračová
- PRŮBĚŽNÁ KOORDINACE ODBORNÝCH MATURITNÍCH PRACÍ
S ENVIRONMENTÁLNÍ TÉMATIKOU, KOMUNIKACE SE SOCIÁLNÍMI
PARTNERY - Ing. Kateřina Štouračová
- ÚČAST NA SOČ:
Nina Kuncová s prací „Lesní mravenci Kamenného vrchu“ (obor: Biologie),
Petr Stöhr s prací „Dolování u Kamenné“ (obor: Geologie, geografie),
Veronika Bartošová s prací „Co lze spatřit na Třeboňsku“ (obor: Ochrana a tvorba
životního prostředí).

Všichni tři žáci postoupili do krajského kola SOČ, odkud si přivezli 1., 2. a 3. místo.

Petr Stöhr postoupil do celostátního kola, kde v celostátní přehlídce SOČ v oboru:

Geologie, geografie udělilo MŠMT ČR – Národní institut dětí a mládeže

Petru Stöhrovi 2. místo

- PRŮBĚŽNÁ KONTROLA VEDENÍ HERBÁŘŮ – Ing. Dagmar Klofáčová
- ÚČAST NA AKCÍCH SOUVISEJÍCÍCH S EVVO (Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta) - „Malá africká konference, Veletrh ekologické výchovy na Vysočině, Den Země, Dny zdraví, tematicky zaměřené výstavy a akce v Muzeu
- ÚČAST NA AKCI MEZINÁRODNÍ ROK LESŮ 2011, Jihlava – Magistrát města Jihlavy a společnost Lesy České republiky – Ing. Miroslav Klofáč, Ing. Dagmar Klofáčová, Ing. Kateřina Štouračová
- KAMPAŇ EAZA – projekt Evropské asociace zoologických zahrad EAZA na záchranu velkých primátů v rámci aktivit ZOO Jihlava. Zapojili se žáci 1. ročníku oboru Ekologie a životní prostředí, a to prostřednictvím tvorby www stránek o těchto ohrožených živočiších. Svůj projekt také prezentovali pro veřejnost v rámci Dne dětí v ZOO Jihlava – Ing. Kateřina Štouračová
- SEPARACE ODPADŮ ve škole FARMEKO – Ing. Miroslav Klofáč
- ČLENSTVÍ ŠKOLY FARMEKO V SÍTI ŠKOL ZABÝVAJÍCÍCH SE EKOLOGICKOU VÝCHOVOU M.R.K.E.V., jejíž náplní je metodika a realizace komplexní ekologické výchovy na školách – Ing. Kateřina Štouračová
- NÁVŠTĚVA EKOFILMU – Mgr. Věra Vrzáková, Ing. Kateřina Štouračová
- VYDÁNÍ ŠKOLNÍHO ČASOPISU „ELF“ - dvě čísla

2. Rozhovory s "prváky"

1. Jak se ti líbí na této škole?

Šárka Hájková: „Líbí se mi to tu. Líbí se mi hlavně společné lavice ☺ „

2. Proč sis vybral tuto SŠ?

Jana Hanzálková: „Baví mě chemie a biologie.“

Ondřej Kejnovský: „Kvůli odborným předmětům, hlavně kvůli chemii.“

3. Co tě baví nejvíce za předmět?

Michaela Cachová: „Chemie a matematika“

4. Na co se nejvíce těšíš?

Kateřina Poláková: „Na výlet a praxe“

Martin Badošek: „Těším se, že poznám více věcí hlavně v oblasti chemie a biologie a na výlet. Jsou tu super učitelé.“

(Veronika Kopecká)

3. Vánoce v Evropě

Jesličky

Jesličky (betlémy) patří neodmyslitelně mezi základní vánoční dekorace ve většině, nejen jihoevropských, zemí. První jesličky, které zachycovaly scénu po narození Ježíše, zhotovil již v roce 1224 jako naučnou pomůcku pro své následovníky František z Assisi.

Vánoce ve Francii

Ve Francii Vánocím říkají Noël - slovo pocházející z fráze "les bonnes nouvelles", v překladu znamená "dobré zprávy". Čtyřicátého prosince se sejde celá rodina u večeře, při níž se podává pokrm z ústřic, klobásek, vína a pečené šunky, několik salátů, rozličné ovoce a spousta sladkostí. Hlavním chodem je pečený krocan s kaštanovou nádivkou nebo kuřata se zeleninovým salátem, rajčaty a olivami. Na stole najdeme i kaviár, škeble či žabí stehýnka. Symbolem slavnostní tabule je dort zalitý čokoládovou polevou - Buche de Noël. Dětem nosí dárečky Pere Noël (Otec Vánoc). Dárečky děti nacházejí pětadvacátého ráno. Buď mají plné nablýskané botky, které daly večer ke krbu, nebo dárečky najdou pod stromečkem, případně přivázané na stromečku.

Vánoce v italském stylu

V Itálii pro období adventu používají pojmenování Il Natale, které se používá i pro označení narození nebo pro narozeniny. Sváteční čas začíná 8. prosince, kdy se staví jesličky (bez Ježíška) a končí na Tři krále, kdy podle tradice přichází čarodějnice Befana a obdarovává děti do přichystaných ponožek. Hodné děti dostanou sladkosti a dárečky, zlobivé děti najdou v ponožkách uhlí nebo brambory. Štedrý večer slaví v kruhu rodinném, ale hlavní svátky začínají až na Boží hod po papežově požehnání. Na slavnostní tabuli nesmí chybět pečené jehně nebo krocan a ovocné kompoty. Práví Římané prý zase raději kuře nebo úhoře. Na slavnostní tabuli nechybí také plněné datle nebo fíky a panettone (obdoba vánočky).

Finsko a vánoční svátky

Ve Finsku slaví čtyřicátého prosince již od rána. Snídají rýžový nákyp s cukrem, skořicí a mlékem. V nákypu je zapečena jedna mandle, a kdo ji najde, může se těšit v příštím roce na vlastní veselku. Během dne chodí Finové na hřbitov a před večeří do sauny. Tradičním štedrovečerním jídlem je ryba, ale také obložené mísy se šunkou, domácím sýrem nebo slanečky. Po jídle se podává káva, perníčky a švestkový pudink. Teprve potom je čas na dárky. Dárečky dětem přináší Joulu Pukki (v některých městech už chodí Santa).

Německé Vánoce

Německé Vánoce se v mnohém podobají našim českým. Štedrovečerní večere sestává většinou s pečené husy, krůty nebo kachny. Oblíbeným pokrmem je i český smažený kapr. Na slavnostním stole nesmí chybět velké množství rozličných ovocných kompotů a zavařenin. Velice oblíbeným cukrovím jsou perníčky a placičky s různobarevnou polevou. Dárky nerozdává jenom Ježíšek (třeba na jihu a v příhraničí), ale i Weihnachtsman (Vánoční muž), drsný chlapec se zrzavými vousy i vlasy.

Tichá noc - Rakousko

Tichá noc (v německém originále *Stille Nacht*) je jedna z nejznámějších vánočních koled. Poprvé ji uvedli oberndorfský učitel a varhaník Franz Xaver Gruber a tamní kaplan a básník Joseph Mohr (1792–1848) v kostele sv. Mikuláše v Oberndorfu u Salzburgu 24. prosince 1818. Text k písni, oslavující krásu vánoční noci, napsal kaplan Mohr již v roce 1816 ve farnosti Mariapfarr. Před Vánoci 1818 zkomponoval Gruber k jeho básni melodii. Přestože byla poprvé kvůli potížím s varhanami předvedena jen v doprovodu kytary, píseň se stala okamžitě velmi populární. Dnes je přeložena do 300 jazyků a nářečí včetně češtiny, jako koleda je zpívána po celém světě. *Stille-Nacht-Kapelle* (Kaple Tiché noci) v Oberndorfu je dodnes turistickou atrakcí.

The image shows a handwritten musical score for the Christmas carol "Stille Nacht" (Silent Night). The score is written in G major and 3/4 time. It features a vocal line with lyrics in German and Czech. The German lyrics are: "1. Stille Nacht! Stille Nacht! Alle still schlief in der heil'gen Nacht. 2. Die Engel singen dir ein Liedchen. 3. Und der Hirt sprach: Ich hab' mich nicht getraut. 4. Und alle Engel sahen: Sie hatten ein Kind. 5. Und der Hirt sprach: Ich hab' mich nicht getraut. 6. Die Engel sahen: Sie hatten ein Kind." The Czech lyrics are: "1. Tichá noc! Tichá noc! Všichni v tichosti spali v té sv. noci. 2. Andělé ti zpívají píseň. 3. A pastýř řekl: Já jsem se neodvážel. 4. A všichni andělé viděli: Viděli jedno dítě. 5. A pastýř řekl: Já jsem se neodvážel. 6. Andělé viděli: Viděli jedno dítě." The score includes a piano introduction and a final cadence.

4. Aloe vera

Aloe vera (aloe pravá, také známá jako léčivá aloe) je druh sukulentní rostliny z rodu Aloe, který pochází pravděpodobně ze severní Afriky, Kanárských ostrovů a Kapverd. Aloe vera roste v suchých klimatech. Tento druh aloe se často používá v bylinné medicíně. Byly provedeny mnohé vědecké studie o užívání aloe jako léčivé rostliny. A byly zjištěny mnohé důkazy, že výtažky z aloe pravé mohou být užitečné při hojení ran a popálenin, cukrovce a zvýšené hladině krevních lipidů. Tyto pozitivní účinky jsou přisuzovány přítomností látek, jako jsou polysacharidy, antrachinony, C-glykosidy a lektiny.

Popis

Aloe vera je sukulentní rostlina bez stonku, která dorůstá do výšky kolem 60-100 cm. Tvoří dužnaté zelené až šedo-zelené listy. Některé druhy mají také bílé skvrny. Okraje listů jsou zubaté s trny. Uvnitř listu se nachází průhledný polotekutý gel s obsahem již uvedených léčivých látek. Rostlina dosahuje květenství až ve 90cm výšky, vždy v létě.

Využití

Jedná o rostlinu liliovitou, jejíž zahuštěná šťáva je známá jako silné projímadlo. Měla by být používána jako dodatek k hotovému léku, jehož škodlivé vedlejší účinky potíže často zhoršují.

Pěstování

Aloe vera může být pěstována jako okrasná rostlina. Tento druh je navíc populární v moderním zahradnictví a domácím lékařství.

Schopnost uchovávat v listech zásobní látky jí umožňuje přežít v oblastech s nízkým úhrnem srážek, což je ideální pro skalky a zahrady s malým množstvím vody. Je poměrně odolná vůči škůdcům a přežívá i v mírném podnebí. Při pěstování vyžaduje dobrou drenáž. Komerční pěstování je velmi rozšířené v Austrálii, na Kubě, v Dominikánské republice, Číně, Mexiku, Indii, Jamajce, Keni a Jihoafrické republice. Společně s USA, hlavním výrobcem, dodávají gel z listů kosmetickým společnostem po celém světě.

Obsažený gel

Při řezu listu vytékají dvě tekutiny s různými efekty a vlastnostmi. Žluto-zelená míza vytéká především na povrchu listu. Ta obsahuje aloin. Ze středu listu pak vytéká průhledná tekutina, která má zklidňující a hydratační účinky a podporuje hojení. Tyto dvě tekutiny se při výrobě léčiv oddělují, aby se omezily nežádoucí efekty na zdraví. Aloe vera je druh široce používán v tradiční čínské, japonské, ruské, jihoafrické, jamajské a indické medicíně.

(Mirka Jonáková)

5. Podivné zvíře - Želvuška

Kdo to je?

Želvušky (Tardigrada) jsou tvorečkové velcí asi jeden milimetr a rozšíření po celém světě. Jen u nás jich žije asi sto druhů. Lze je ale najít prakticky v jakémkoliv prostředí. Díky jejich pomalosti a zavalitosti má pro ně angličtina označení „water bear“, vodní medvěd. Mají osm nečlánkovaných nohou na konci s drápky, tenkou kutikulu pokrytou dlouhými chloupky a příčně pruhované svaly. Ústní ústrojí zahrnuje i dlouhé bodce, kterými vysávají potravu. Jsou to gonochoristé a mají přímý vývoj. Kutikulu často svlékají i v dospělosti.

Na celém světě jich žije asi 400 druhů, z toho v České republice najdeme 110 druhů. Například **medvíďátko obecné** měří asi 1 mm, má kosmopolitní rozšíření. Kosmopolit je i **želvuška zrnitá**, která měří jen 0,5 mm a žije stejně jako medvíďátko v mechu.

Specialista na přežití

Želvušky jsou považovány za nejodolnějšího tvora planety Země.

Osminohá stvoření jsou v půdě, mechu, ve vodě, žijí v největších hlubinách oceánu, nevadí jim ani prostředí pod ledovci, horké prameny nebo extrémní nadmořské výšky v Himálaji. Pro vědce bylo značným překvapením, že dokážou obstát i ve vesmíru. Umí totiž to, co jinak hravě zvládají jen astronauté ve fantastických románech: dokážou se uvést do stavu jakési hibernace, takzvané anabiozy, v němž přežijí téměř cokoliv. Když se želvuška ocitne v nepříznivých podmínkách, vyplaví do svého organismu látku zvanou trehalóza, což je disacharid složený ze dvou molekul glukózy, tedy vlastně druh cukru. Ten dokáže za určitých podmínek přejít do struktury podobné sklu a chránit buněčné struktury obdobným způsobem jako jantar konzervuje pravěký hmyz.

V tomto stavu mohou želvušky přežít i opravdu drsné podmínky: nejen sucho, ale i vakuum, několik hodin v kapalném heliu při teplotách blízkých absolutní nule, radioaktivitu v dávkách tisícinásobně převyšujících smrtelnou dávku pro člověka (570000 radů = 570 Gray, člověk snese asi 10), opakované zahřátí na 150 stupňů Celsia, tlak až šestkrát vyšší, než jaký vládne na nejhlubším místě oceánu a mnoho dalších protivenství. Bylo zjištěno, že želvuška přežila na jistém vzorku mechu více než 120 let, když došlo k navlhčení tohoto vzorku vodou.

Když se pak zase podmínky vrátí k normálu a želvuška přijde do styku s vodou, trehalóza ze "skla" nejdřív změní ve viskózní látku a pak v kapalinu. Bílkoviny, které dosud chránila, zase nabývají původního tvaru a funkcí. Tvůr, který právě prošel peklem, se vydá na svou mátožnou cestu světem, jako by se vůbec nic nestalo.

Na oběžné dráze

Záhadou přitom není, jen jak to dokážou, ale především proč. Příroda obvykle nevytváří adaptace, které by byly zbytečné. Na naší Zemi se ale podmínky, kterým je želvuška schopná vzdorovat, nikdy nevyskytovaly. Vědce proto zajímalo, co by se stalo, kdyby želvušku posadili do kosmické lodi - a jak si usmysleli, tak i učinili. V září 2006 poslali tohoto živočicha na oběžnou dráhu v pokusné kabině Foton 3 v pouzdrech uspořádaných tak, aby je vystavily vakuu, radiaci a kosmickému chladu. Po návratu na Zemi je zase vrátili do normálních podmínek. Při vyhodnocení experimentu jim nezbylo než konstatovat, že želvuškám neublíží ani vesmír. Nejen že zase ožily, ale začaly se také rozmnožovat. Nezničitelnost želvušek tedy mnohonásobně přesahuje všechno, s čím se mohly na Zemi během své evoluce setkat.

Proč? To je jedna z velkých záhad přírody.

(Zuzana Dvořáková)

6. Pranostiky

Listopad

Nepřijde-li sníh na Vše svaté v noci, přijde o sv. Martině se vší mocí.

Když na Dušičky jasné počasí panuje, příchod zimy to oznamuje.

Na svatého Martina bývá dobrá peřina.

Na svatého Josafata, lepší kožich nežli vata.

Svatá Cecílie sněhem pole pokryje.

Chodí-li svatá Kateřina po ledě, chodí svatý Štěpán po blátě.

Je-li v první týden adventní mrazivo, bude zima trvat osmnáct neděl.

Teplý říjen - studený listopad.

Prosinec

O svatém Františku Xaveru ledový vítr fičí od severu.

Svatá Barborka vyhání dříví ze dvorka.

Prší-li o svatém Mikuláši, nebo padá-li sníh bude v příštím roce hodně hrachu.

Svatá Lucie ukazuje svou moc, neb nám dává nejdelší noc.

Na Adama a Evu čekejte oblevu.

Na Štědrý den večer hvězdičky - ponesou vajíčka slepičky.

Mráz na Boží narození - zima se udrží bez proměny.

Bílé vánoce - zelené velikonoce.

Na svatého Štěpána když vítr prudce zavěje, víno před zkázou se chvěje.

Studený prosinec - brzké jaro.

(Jitka Vomlelová)

7. Adopce na dálku - Bency

	<p>Jméno: Bency D. Narayan (7 let) Pohlaví: Děvčátko Velikost rodiny: 5 členů Rodiče: Otec pracuje jako natěrač. Matka je v domácnosti. O dítěti: Bency navštěvuje mateřskou školku. Je velmi zvědavá, všestranně aktivní. Chtěla by se stát učitelkou.</p>
--	---

Je tomu již rok, co jsme se na naší škole FARMEKO rozhodli adoptovat na dálku malou holčičku Bency D. Narayan z Indie.

Každý rok mezi sebou vybíráme 50,-Kč, abychom tak podpořili její sny do budoucna.

Většina Indů žije velmi prostě, na hranici bídy. Bydlí v rákosových příbytcích s udupanou hlínou, uvnitř chudě zařízené místnosti, která je rozdělena přepážkou na tři části (v jedné z nich mají i dobytek), přesto jsou to velmi milí lidé, radující se ze života. Všichni si považují pomoci, která k nim od nás přichází. Celá rodina si uvědomuje, že dosažení lepšího vzdělání jednoho z členů rodiny, a tím i zapojení do pracovního procesu, znamená zajištění celé rodiny.

Obdržená finanční částka je použita na školní pomůcky, školné, školní brašnu a uniformu, cestovní výdaje, na stravu, základní zdravotní péči, tábor, případně pomoc rodině. **Děkujeme, že přispíváte!**

A jak probíhá školní docházka v Indii, jaké jsou skutečné roční náklady ?

Základní škola je od 1. do 7. třídy, nicméně základní požadované vzdělání je 10 nebo 12 let v případě přípravy na kvalifikovanou práci.

Před vstupem do školy všechny děti navštěvují předškolní zařízení po jeden, nebo dva roky. Ve městech jsou vedeny pod názvem „nižší školka“ od 3 let a výše a „vyšší školka“ od 4let výše. Tato předškolní výchova je velice důležitá jako příprava pro řádnou školu. Žádné dítě není přijato do školy bez této předškolní přípravy. Školní rok v Indii začíná v červnu a končí v březnu. Oficiální školní docházka začíná první třídou. Pro vstup do první třídy musí být dítě staré minimálně od 5 let a 10 měsíců.

- První stupeň (primary school) je od 1. až do 7. třídy. Roční náklady jsou cca. 6. 500,-Kč
- Druhý stupeň (secondary school) je od 8. až do 10. třídy. Roční náklady jsou cca. 8. 000,- Kč
- Vyšší střední stupeň (higher secondary school) je od 11. až do 12. třídy. Roční náklady jsou cca. 8. 000,-Kč
- Odborná nástavba (job oriented technical/training course) navazuje na 10. třídu a zpravidla trvá 2 až 3 roky. Roční náklady jsou podle typu školy.

Nyní se těšíme, až nám Bency spolu se svým koordinátorem napíše první dopis. Děti jsou vybírány z nejnižší vrstvy obyvatelstva. Jejich rodiče jsou často sami negramotní, nemohou tedy pomoci a dohlédnout na psaní dopisu dárci. S dopisem jim pomáhají dobrovolníci, případně jej pomohou přeložit do anglického jazyka. Tak jí budeme držet palcea pomáhat.

(Veronika Kopecká, Štěpán Čermák)

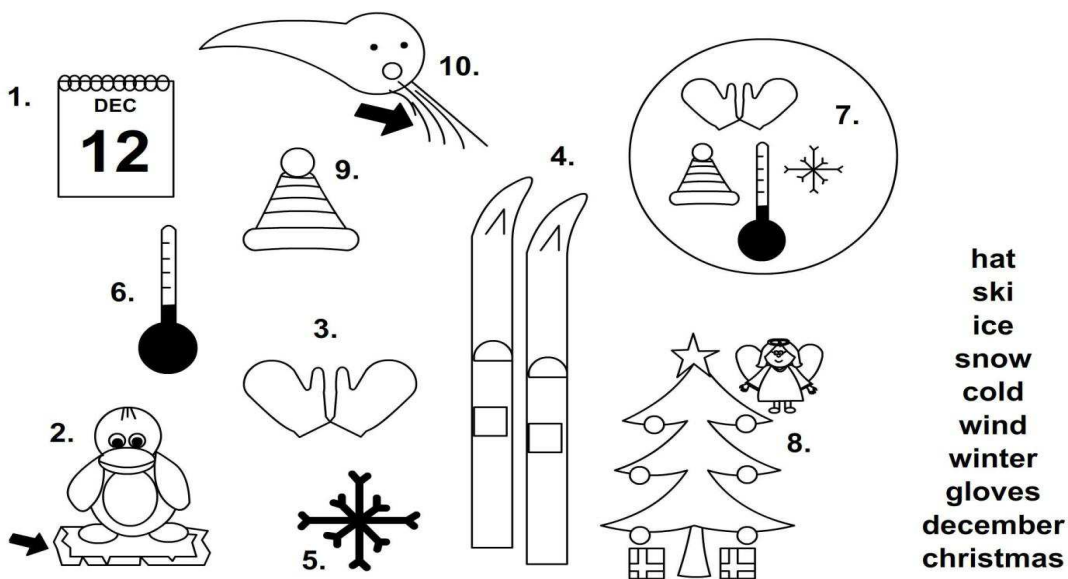
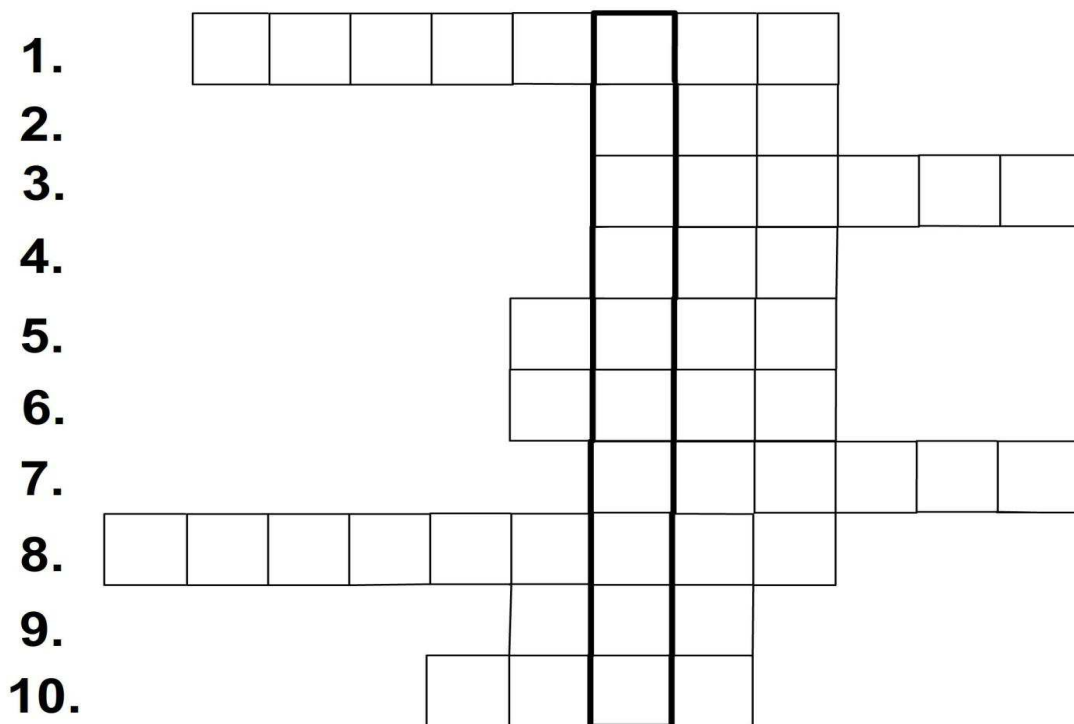
8. Vtipy

- Letí vrána po lese: „Krá, krá,“ najednou narazí do stromu, spadne na záda a chvíli se omráčená nehýbá. Nakonec se zvedne: „Píp, píp... kuku, kuku... hůů, hůů... Hrůza! Já si snad nevzpomenu, jak to bylo!“
- Slepičice snese sedmikilové vejce, což samozřejmě vzbudí zájem médií. Novináři se ptají kohouta: „Budete se snažit o další, větší?“ „Ne!“ „A co plánujete?“ „Půjdu si to teď vyřídit se pštrossem!“
- Pepíček se ve škole chlubí paní učitelce, že jeho sestra má žloutenku. Učitelka ho rychle pošle domů, aby to děti nedostaly. Za týden ho potká a ptá se: „Tak co, Pepíčku, jak se daří sestře?“ „To já nevím, paní učitelko. To víte, než sem dojde dopis z Austrálie, chvíli to trvá.“
- Sedí mravenec u rybníku a namáčí ve vodě banán. Jde kolem slon a ptá se: „Co děláš mravenče?“ „Dej mi desetikorunu a řeknu ti to!“ odpoví mravenec. Slon mu dá desetikorunu: „Tak povídej!“ „Namáčím tady banán ve vodě!“ „Ty jsi divnej!“ diví se slon. Mravenec na to: „Možná divnej, ale od rána jsem si vydělal už pětistovku!“
- Potkají se dvě žížaly a jedna se ptá druhé: „Mařenko, kde máš manžela?“ „Ále, chlapci ho vytáhli na ryby,“ odpovídá jí.
- Pračlověk čte synovo vysvědčení: „To, že máš trojku z lovu, ještě chápu, jsi přece jen malý. Ale že jsi propadl z dějepisu, který má jen dvě strany, to je hamba!“ rozčiluje se.
- Přejde žába k veterináři a na hlavě má ponožku. Veterinář se jí ptá: „Co se ti stalo, žábo?“ „Drž hubu, vole, přepadení!“

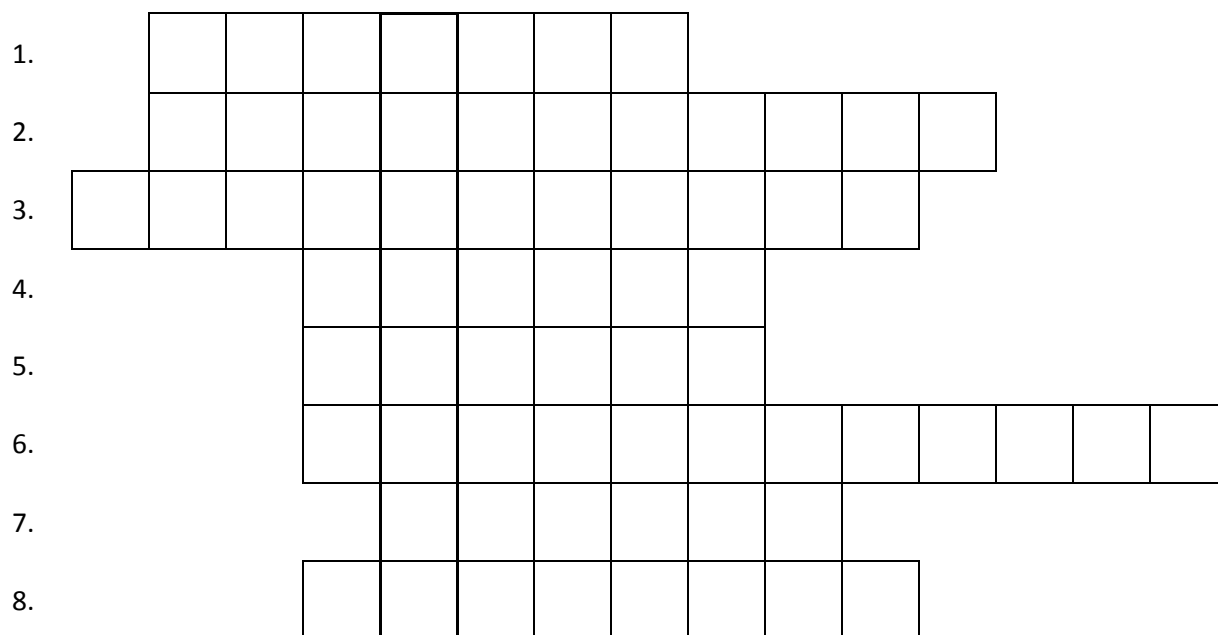
(Kateřina Poláková)

9. Vánoční křížovka

CHRISTMAS CROSSWORD

hat
ski
ice
snow
cold
wind
winter
gloves
december
christmas

1. Pohoří na východě ČR
2. Vrchy na Vysočině
3. Pohoří na hranicích se Slovenskem
4. Prales v ČR
5. Nejvyšší hora ČR
6. Oblast, ve které leží Punkevní jeskyně
7. NP na prameni Vltavy
8. Pohoří na Severovýchodě ČR

(Ladislav Bláha)

10.a ještě sladká tečka

Kořeny nápoje zvaného punč

Koncem sedmnáctého století přivezli punč do Evropy angličtí námořníci z daleké Indie. Angličané byli dlouhou dobu kolonizátory Indie, a proto se říká, že se punč narodil v Anglii. Punč je slovo, které se do evropských jazyků dostalo z angličtiny. K nám přešlo přes němčinu a tak se mu dostalo podivné české výslovnosti, ze které vzešla jeho psaná podoba. Správná anglická výslovnost psaného punch je panč.

Původní indické slovo pro tento nápoj - "panča" (znamenající pět), také označuje pět ingrediencí, ze kterých se správný punč v Indii připravoval (kromě koření a ovoce) - je to cukr, arak, čaj, víno a voda. Podle jiných pramenů se punč skládá z těchto pěti ingrediencí: arak (případně jiná lihovina), citrónová šťáva, cukr, koření a voda (čaj). Na faktu, jaké jsou právě ingredience složení punče, se prameny neshodují. Ve všech případech jde především o PĚT ingrediencí, což je základní a původní punč.

Ve Slovníku spisovného jazyka českého se dočteme, že původně se punč říkalo jen tekutině, která se lila do horké vody nebo čaje, aby vznikl nápoj. Tedy té řekněme tresti, až později se název punč přenesl na nápoj samotný.

Pod nápojem s názvem punč si většinou představíme teplý míchaný nápoj. Ale punče se dají namíchat i jako studené. Studené i teplé punče připravujeme z ovoce, ovocných šťáv, alkoholu, mléka, čaje, vína a koření. V dnešní době při přípravě domácího punče můžeme využít i nabídku v obchodní síti prodávaných hotových punčů. Hotový punč má obsahovat kolem 30% alkoholu. Jako koření můžeme použít celou skořici, hřebíček, kardamom nebo celý vanilkový lusk. K dochucení punčů nám výborně poslouží citrónová nebo pomerančová kůra. A nesmíme zapomínat, že pro přípravu punčů musíme vždy použít čerstvou svařenou vodu.

Šípkový punč bez alkoholu

Drcené šípky přelijeme vroucí vodou, přikryjeme a necháme aspoň 15 minut odstát.

Následné přecedíme přes husté sítko nebo plátýnko.

Do čaje přilijeme pomerančový džus, citrónovou šťávu a všechno spolu nahřejeme.

Šípkový punč rozdělíme do sklenic, dochutíme medem a navrch dáme lístek meduňky.

Na přípravu punče můžeme použít i sáčky šípkového čaje.

(Kateřina Divišová)

KRÁSNÉ VÁNOCE

A

ŠŤASTNÝ NOVÝ ROK

2012

VÁM VŠEM ...

Připravujeme 4. předprázdninové číslo!

elf.farmeko@seznam.cz

POSÍLEJTE, PROSÍM VÁS, PŘIPOMÍNKY, PŘÍSPĚVKY.....